

Hur farligt är radon?

Radon är en ädelgas som bildas när radium sönderfaller. Radium finns naturligt i marken och när radon bildas kan gasen ta sig upp till markytan och in i våra byggnader. När radon i sin tur sönderfaller bildas radondöttrar som är radioaktiva metallatomer.

→ Radon ökar risken för lungcancer

När vi andas in radonhaltig luft fastnar radondöttrarna i våra luftvägar. Där kan alfastrålningen som avges från radondöttrarna orsaka skada. Näst efter rökning är radon den vanligaste orsaken

till lungcancer. Ju längre tid man tillbringar i radonhus och ju högre halter man utsätter sig för desto större är risken.

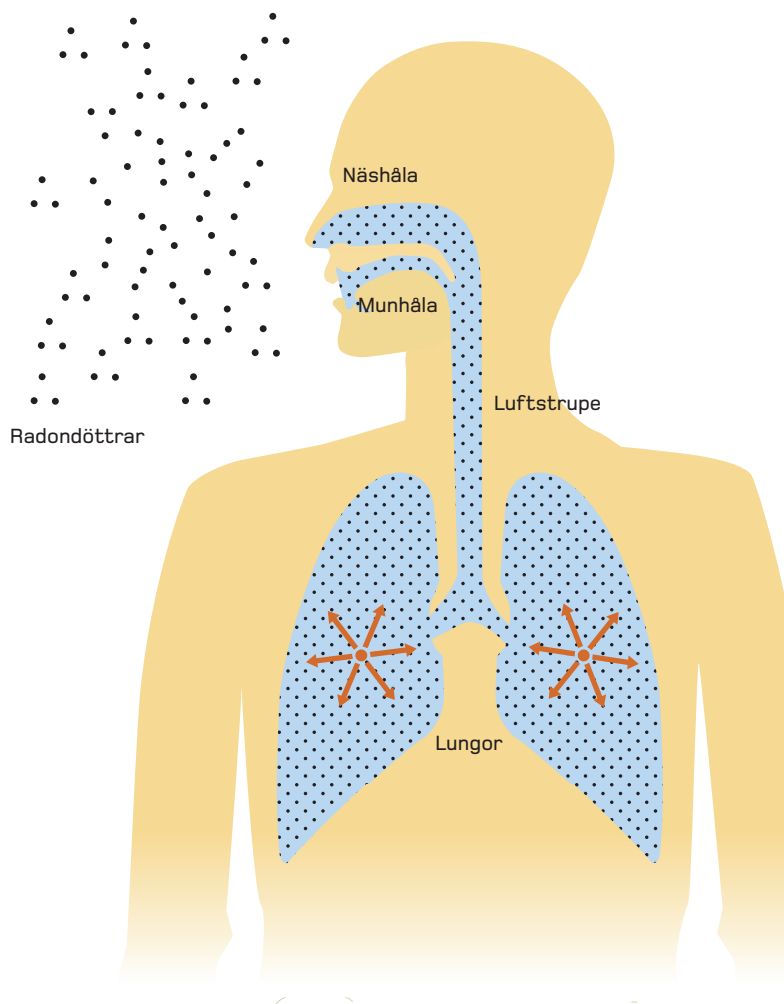
Det tar minst 15 år att utveckla lungcancer och sjukdomen är mycket svår att bota. Lungcancer är den cancerform som orsakar flest dödsfall i Sverige.

Eftersom radon är ett hälsofarligt ämne har Folkhälsomyndigheten beslutat att radonhalten inte bör överstiga 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter) i bostäder och allmänna lokaler.

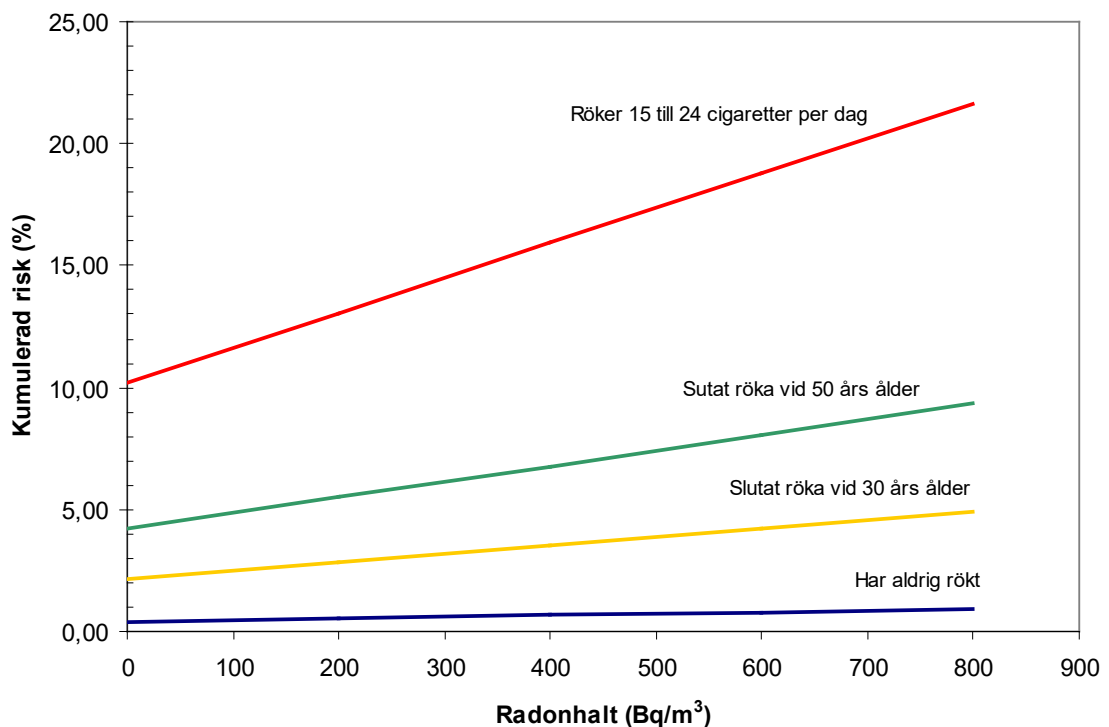
→ Vem drabbas av lungcancer från radon?

Strålsäkerhetsmyndigheten uppskattar att cirka 500 människor får lungcancer av radon varje år. De flesta av dessa är rökare. Det finns en stark samverkans effekt mellan radon och rökning. Risken att få lungcancer från radon är cirka 25 gånger högre för rökare än för någon som aldrig har rökt. Risken minskar om man slutar röka. Passiv rökning misstänks kunna påverka uppkomsten av lungcancer från radon hos icke-rökare.

Få fall av lungcancer uppkommer före 40-årsåldern. Det är inte känt om barn är känsligare än vuxna för radon. Strålsäkerhetsmyndigheten antar att riskerna för barn är jämförbara med risken för en person som aldrig har rökt.



Radondöttrarna kommer ner i luftvägar och lungor när vi andas.



Risken att drabbas av lungcancer fram till 75 års ålder. Diagrammet inkluderar kända faktorer som påverkar utvecklingen av lungcancer. (Darby et al. 2004. Radon in homes and risk of lung cancer: collaborative analysis of individual data from 13 European case-control studies, British Medical Journal.)

→ Hur kan man minska riskerna?

Rökare kan minska risken att få lungcancer från radon genom att sluta röka. Dessutom bör alla – både rökare och icke-rökare – sänka radonhalten i hemmet om den ligger över 200 Bq/m³. I de flesta hus kan man med hjälp av åtgärder minska radonhalten till under 200 Bq/m³. Man bör sikta långt under riktvärdet – enligt rekommendationer från de nordiska strålsäkerhetsmyndigheterna bör man hamna på ett värde under 100 Bq/m³.

Att mäta radon är enkelt – du beställer mätningen från ett mätföretag som skickar hem mätidosor. När mätningen är klar skickar du tillbaka dosorna för analys.

För att kunna minska radonhalten måste du ta reda på varifrån radonet kommer. Då behöver du ta kontakt med någon som är byggtekniskt kunnig och har kunskap om radon.

→ Vem gör vad?

Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer risker med radon, följer utvecklingen av mätinstrument och kalibrerar mätutrustning.

Folkhälsomyndigheten har ett övergripande ansvar inom folkhälsofrågor. De utfärdar riktvärdet för radon i bostäder, och de ger tillsynsvägledning till kommunerna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i kommunen har det operativa tillsynsansvaret.

Boverket är en nationell myndighet för byggnad, boende, samhällsplanering och stadsutveckling. Boverket ansvarar för miljömålet God bebyggd miljö, där radon ingår.

→ Läs mer!

Du kan läsa mer om radon på vår webbplats, www.stralsakerhetsmyndigheten.se.